

Den statsvidenskabelige Skole i Paris.

L'école libre des sciences politiques. Extr. du Rapport présenté à l'assemblée générale du 6 fevr. 1879, par M. E. Boutmy. Paris, 1879.

École libre des sciences politiques. Exposé sommaire de l'organisation et de l'enseignement. 1879.

Den fri statsvidenskabelige Skole i Paris, *l'école libre des sciences politiques*, stiftedes i 1871. Dens Stiftere var energiske, dristige Mænd, Folk, der ikke lod sig skræmme, om man end nok saa mange Gange lalte til dem om «Utopi», og — lad os tilføje det — ærgjerrige Mænd. De ønskede at frembringe, og «de følte sig i Stand til at frembringe» «noget Mægtigt og Enestaaende», *quelque chose de puissant et hors de pair*. De mene nu paa lidt nær at have frembragt det, de ønskede at frembringe: «ved Hjælp af en lille og sidste Anstrengelse kan,» siger Hr. Boutmy, «vor Skole blive en enestaaende Institution i Evropa, et sandt statsvidenskabeligt Universitet.» Til dette ophøjede Maal sætte vi «vor Tro og vort Haab.»

Skolen aabnedes i Begyndelsen af 1872. Den Komité, der havde taget Initiativet til dens Stiftelse, havde rigtignok da endnu ikke set sig i Stand til at skaffe betydelige Pengemidler tilveje, og for saa vidt maatte Forelagendet synes at være lidt forhastet. Alligevel var Øjeblikket heldigt valgt: det franske Folk var netop da gennemtrængt af en dyb Offerberedvillighed,

en Redebonhed til at bringe Ofre for Frankrigs Gjenfødelse, og en Overbevisning om at paa den moralske og intellektuelle Udvikling burde der arbejdes ikke mindre kraftigt end paa den materielle. «Vi oversaa ikke det Skrøbelige og Utilstrækkelige i vort Foretagende, saaledes som det først fremtraadte; naar vi alligevel satte det i Gang i den første ufuldkomne Skikkelse, var Grunden den, at Øjeblikket til at handle var kommet: det gjaldt at gjøre en stor offentlig Demonstration, at virke paa Folkebevidstheden med det, der griber den umiddelbart og stærkt: en klar, leffattelig Plan, og vide Horisonter.»

Men saasart den offentlige Opmærksomhed og Interesse var vakt, gjaldt det at sikre Foretagendet en fast Grundvold at staa paa. I Løbet af 1872 og 1873 blev denne Grundvold skaffet tilveje. Et Aktieselskab, der overtog Skolen, blev stiftet, og betydelige Kapitaler stilledes til Disposition. Forskjellige Reformere i Undervisningen indførtes. Oprindeligt var Undervisningen kun bleven meddelt gennem Forelæsninger, og Tilhørerne betragtede Professoren kun «som en Herre i sort Frakke, paa et Katheder»; de kjendte ham ikke, traadte ikke i Berøring med ham, og ingen Tankeudvexling fandt Sted mellem dem og ham; men efterhaanden føjedes der til Forelæsningerne andre Meddelelsesmaader, der bragte det ønskelige personlige Forhold tilveje mellem Lærere og Elever. Skolen sikrede sig de fortrinligste Lærerkrafter*), der særligt bestræbte sig for at meddele Undervisningen efter den historiske Methodes Principer; de absolute Konklusioner, de Afgjørelser, der søge at skære Alt over én Kam, betragtede Lærerne gjennemgaaende med Uvilje, og Tolerance har altid været et Særkjende for Skolen. Ny Fag optoges efterhaanden i Undervisningen, og uagtet Betalingen ogsaa efterhaanden saltes i Vejret, steg Elevtallet dog gradvis fra 89 i Skolens første Aar til over 200 i dens ottende,

*) Blandt Lærerne finde vi f. Ex. de ansete Nationaløkonomer Paul Leroy-Beaulieu og G. de Molinari, Statistikerne Levasseur og Clement Juglar, Folkeretslærerne A. Sorel og Funck-Brentano, den politiske Forfatter A. Ribot, fremdeles Flourens, Renault, de Foville, de Ferrari, Dunoyer, Lyon-Caen, Boutmy m. m. fl.

og samtidig steg de aarlige Indtægter, der skyldes Elevernes Bidrag, fra c. 4500 fr. til omtr. 30,000 fr. Det stigende Elevtal er det mest praktiske Udtryk for, at Skolen har slaaet an; et andet haves i de Efterligninger, den har fundet i Italien og Amerika, og maaske flere Lande.

Skolen betegner det — efter de Reformer, den nu lidt efter lidt har modtaget — som sit almindelige Formaal, at bi-bringe akademisk dannede Mænd den statsvidenskabelige Dannelse, der bør betragtes som *le couronnement naturel de toute éducation libérale*. Dens specielle Formaal er at forberede til den diplomatiske Løbebane (Udenrigsministeriet, Gesandtskabs- og Konsulatposter) samt til Embeder, der henhøre under den centrale og departementale Administration (Amtmandsembeder bl. fl.), Finansministeriet, Statsraadet osv., fremdeles til højere Poster i Bestyrelsen for Jernbaneselskaber, større Bankforetagender, Aktieselskaber osv. — Et fuldstændigt Kursus varer to Aar. — Man kan indskrive sig enten for enkelte Fag eller for Undervisningen i dens Helhed. — Undervisningen meddeles dels gennem Forelæsninger, *cours*, dels gennem mere specielle og mere praktiske *conférences*. Disse sidste anlage ofte Karakteren af Konversatorier, Kollokvier; en Del af Tiden anvendes ogsaa til skriftlige Øvelser. — Undervisningen afsluttes med en mundlig og skriftlig Examen. — Til Elevernes Afbenyttelse staa et Bibliothek og nogle Læsesale. — Aarligt uddeler Skolen to Stipendier à 2000 fr. Stipendiet kan kun modtages af saadanne Elever, der have gennemgaaet det to-aarige Kursus, og bestaaet Examen, og det uddeles først efter afholdt Konkurrence mellem Ansøgerne om det. Stipendienyderne bør give Skolen Beretning om Udbyttet af de Studier eller den videnskabelige Rejse i Indland eller Udland, for hvis Skyld Stipendiet er blevet meddelt. — Foruden af de egenlige «Elever», der have indskrevet sig for et fuldstændigt Kursus, kunne enkelte Forelæsninger ogsaa overværes af «Tilhørere», «*auditeurs*». — Skoleaaret (November—Juli) deles i to Terminer. — Betalingen er 150 fr. om Terminen for en «*inscription totale*» d. v. s. for Adgang til Forelæsningerne, Conferencerne, Sprogundervisningen og Bibliotheket; for en «*inscription générale*», d. v. s. for Ad-

gang til Forelæsningerne (men ikke til Sprogundervisning) betales 100 fr. om Terminen; for en enkelt Forelæsning eller en enkelt Conference (en Time om Ugen) betales 20 à 25 fr. pr. Termin eller 35 à 40 fr. om Aaret.

Hvilke Fag der skulle vælges, afhænger naturligvis af den Løbebane Vedkommende maatte bestemme sig for. Her maa nu bemærkes, at Undervisningen er delt i to Afdelinger: den diplomatiske Afdeling og den administrative Afdeling. For dem, der vælge at gaa den diplomatiske Vej, ere følgende Fag obligatoriske: Geografi og Ethnografi, diplomatisk Historie fra 1648 til vor Tid, Folkeret, den internationale Ret der hviler paa Love og Traktater, Handelslovgivning, Statistik og Handelsforhold, økonomisk Geografi, samt Engelsk eller Tysk. Fakultative Fag ere: sammenlignende Statsret, Frankrigs parlamentariske og legislative Historie siden 1789, sammenlignende Civilret, Nationaløkonomi. — For dem, der vælge den administrative Vej og ville tage de Examiner, der følge dermed, ere følgende Fag obligatoriske: Statsforvaltningsret, Finansvidenskab, sammenlignende Statsforvaltningsret, Frankrigs parlamentariske og legislative Historie fra 1789 til 1852, sammenlignende Civilret, Nationaløkonomi samt Engelsk eller Tysk. Fakultative Fag ere: Handelslovgivning, den internationale Ret der hviler paa Love og Traktater, Statistik og Handelsforhold.

Exempelvis meddele vi her det Skema, hvorefter Forelæsningerne over Nationaløkonomi holdes: 1. De første Spirer til Nationaløkonomien i det 18. Aarhundrede. Fysiokraterne: Turgot. Den franske Revolution og de økonomiske Doktriner. — 2. Nationaløkonomiens Konstituering og Fremskridt. Adam Smith, Arbejdets Deling. Say, Afsætningslæren. Ricardo, Jordrenten, Malthus, Befolkningslæren. Ch. Dunoyer, de økonomiske Faser og den immaterielle Produktion. — 3. Anvendelsen af de økonomiske Læresætninger. Cobden og Ligu'en. Den økonomiske Reform i England. Bastiat. Handelstraktaterne. — 4. Modsigelserne. Sismondi, Carey, Beskyttelsesmænd, Socialister. — 5. De økonomiske Læresætningers Filosofi. J. S. Mill. Na-

tionaløkonomiens nuværende Stilling. Den apologetiske Skole, den historiske Skole.

Som et andet Exempel meddele vi det Program, der er lagt for Undervisningen i «den paa Love og Traktater hvilende internationale Ret». Første Aar: I. Bestemmelsen af en Stats Befolkning og Territorium: a. Nationaliteten fra det internationale Synspunkt; Indfødsret ved Fødsel, og ved Naturalisation, ved Territoriets Deling. b. Territoriet; Grænsetraktater. — II. Statens Forhold: a. til dens Undersaatter i Udlandet; b. til Udlændinge paa dens Territorium. — III. Om Grænserne for Statens legislative Myndighed: a. i privatretlige Forhold; b. i strafferetlige Forhold. Tillæg: om Staternes gjensidige Understøttelse i kriminalretlige Forhold; om Udlevering af Forbrydere. — Andet Aar: IV. Den literære og kunstneriske Ejendomsret fra det internationale Synspunkt. Den industrielle Ejendomsret; Opfindelsespatenter, Firma- og Fabrikmærker, industrielle Tegninger og Modeller. — V. Om Benyttelse af Havet og Floderne. Søfarts-Regler. Konventioner om Sejladsen paa bestemte Have og Floder. Suez-Kanalen, Rhinen, Elben, Schelde, Donau. — VI. Administrations-Omraader, der have faaet en international Organisation. Jernbaner, Postvæsen, Telegrafvæsen, Mønt, Vægt og Maal. — VII. Konsulatvæsenet. Dets Historie. Konsulerne og deres Retsstilling.

Skolen har, og med Held, søgt at forberede sine Elever til forskjellige højere Statsexaminer, administrative Examinere, Konsulatsexaminer osv. Den har søgt at gjøre dem skikkede til at beklæde Stillinger i det praktiske Forretningsliv, samtidigt med at den har holdt Videnskabens Fane højt. Den har oplaget praktiske Øvelser i sit Program, idet den har stillet sig det, man i Tyskland kalder «Seminarieøvelser» for Øje, og har her indført Noget, der tidligere var saagodtsom ukjendt i Frankrig. Hr. Boutmy indlægger i sin Beretning et godt Ord for disse Øvelser, hvis store Betydning — navnlig derved at de bidrage til at udvikle de Studerendes Selvvirksomhed — ogsaa nærværende Referent har bestræbt sig for at vise.

A. P.